

Anti-pestprotocol

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Visie op sociale veiligheid en pesten	2
Definitie van pesten, plagen en ruzie.....	2
Pesten	2
Plagen	2
Ruzie	3
Vormen van pesten	3
Rollen bij pesten	3
Betrokken partijen bij pesten	3
De leerling die wordt gepest	4
De leerling die pest	4
De meeloper	5
De buitenstaander	5
De helper	5
De schoolleiding, het onderwyzend en ondersteunend personeel	5
De betrokken ouders	5
Oorzaken van pesten	5
Fases bij pesten	5
Signalen/gedragingen van pesten	6
De preventieve aanpak	7
Curatieve aanpak pestgedrag	10
Nazorg	11

Inleiding

Vóór u ligt het anti-pestprotocol van het Amsfortcollege. Je veilig voelen is één van de eerste basisbehoeftes en daarmee een voorwaarde om tot leren en ontwikkelen te kunnen komen. We vinden het dan ook erg belangrijk dat onze leerlingen zich veilig voelen op school en in de groep. In dit protocol staat beschreven wat onze visie is op pesten, welke preventieve activiteiten we doen en wat we doen als er toch gepest wordt.

Dit document is in ontwikkeling. Wijzigingen gedurende het schooljaar zijn niet uitgesloten.

Visie op sociale veiligheid en pesten

Op onze school wordt pesten niet geaccepteerd. Op school vinden preventieve en curatieve maatregelen plaats en de school denkt mee over nazorg voor de betrokkenen.

We werken aan een sociaal veilig, verbonden, zelfverzekerd en competent team omdat dit een positieve invloed heeft op de sociale veiligheid onder leerlingen.

Definitie van pesten, plagen en ruzie

Definitie: "Een persoon wordt gepest wanneer hij herhaaldelijk en gedurende langere tijd wordt blootgesteld aan negatieve gedragingen van een of meerdere personen." (Olweus, 1993). De grens van wat pesten is, wordt echter door velen anders ervaren. Wel zijn er drie algemene kenmerken te onderscheiden die in hoofdstuk 1 besproken worden. Daarnaast komt in dit hoofdstuk het verschil tussen pesten, plagen en ruzie (1.1.), de verschillende vormen van pesten (1.2.) en de signalen en gevolgen van pesten (1.3.) naar voren.

Er is een verschil tussen pesten, plagen en ruzie. Bij kinderen/leerlingen is regelmatig verwarring over wat er nu speelt. Hieronder de verschillen tussen pesten, plagen en ruzie.

Pesten

Pesten kenmerkt zich door drie factoren:

1. Pesten is een vorm van psychologische, fysieke en/of seksuele agressie gericht op een andere persoon met als doel die persoon schade toe te brengen.
2. Pesten is het systematisch en langdurig lastigvallen van een persoon.
3. Er is altijd sprake van een machtsongelijkheid, waarbij daders aanzienlijk meer macht hebben dan slachtoffers.

Pesten heeft vele gevolgen op de korte en lange termijn voor zowel degene die gepest wordt, als degene die pest en ook voor andere betrokkenen. Deze gevolgen kunnen sociaal (welzijn en/of sociale aanpassing), psychisch en fysiek tot uiting komen. In paragraaf 1.3. wordt aangegeven via welke signalen/gedragingen deze gevolgen tot uiting kunnen komen.

Plagen

Het grootste verschil tussen pesten en plagen is dat er bij plagen geen sprake is van machtsongelijkheid. Beide partijen kunnen het vaak goed met elkaar vinden. Het gaat om een 'spel', dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of écht vervelend wordt ervaren. Zo nu en dan geplaagd worden en terugplagen, zal de sociale weerbaarheid van een kind vergroten en

daarmee de algehele sociaal-emotionele ontwikkeling bevorderen. Desondanks kunnen pesten en plagen door elkaar lopen en moet rekening worden gehouden met de beleving van de ontvanger en deze serieus genomen worden.

Ruzie

De belangrijkste verschillen tussen pesten en ruzie is dat bij ruzie het conflict gericht is op een zaak en niet op een persoon. Ruzie maken wordt door kinderen nogal eens benoemd als pesten. Hoewel ruzie dus geen pesten is, kan een niet goed opgeloste ruzie soms wel tot pesten leiden en is het daarom van belang dat een ruzie opgelost wordt.

Vormen van pesten

Bij pesten wordt onderscheid gemaakt tussen direct en indirect pesten. Onder direct pesten wordt directe confrontatie verstaan en bij deze vorm is voor het slachtoffer duidelijk door wie hij wordt gepest. Onder indirect pesten wordt sociaal-relatieel pesten verstaan en bij deze vorm van pesten is het niet per se duidelijk wie de dader van pesten is (soms bestaat er alleen een vermoeden).

De verschillende vormen, methodes van pesten en bijbehorende gedragingen staan weergegeven in onderstaande tabel.

Vorm van pesten	Methode van pesten	Gedragingen
Direct	Met woorden	Vernederen/belachelijk maken, schelden, dreigen, met bijnamen aanspreken of gemene briefjes schrijven.
	Lichamelijk	Trekken, duwen, sjoeren, schoppen, slaan, krabben, aan haren trekken of wapens gebruiken.
	Achtervolgen	Opjagen, achterna lopen, in de val laten lopen, klem zetten of rijden en opsluiten.
	Stelen en vernielen	Afpakken van spullen, vernielen van spullen, beschadigen van spullen en bijvoorbeeld gooien met spullen van een ander.
	Afpersing	Dwingen om bijvoorbeeld spullen af te geven of opdrachten uit te voeren, Chanteren in ruil voor bijvoorbeeld een plaats in de groep.
Indirect	Uitsluiten/buitensluiten	Niet mee mogen doen, niet uitgenodigd worden, niet bij een groep mogen staan.
	Doodzwijgen/negeren	Niet praten, niet reageren, roddelen.
	Cyberpesten (digitaal)	(Anoniem) Uitschelden en bedreigen via bijvoorbeeld sociale media, e-mail, of WhatsApp. Opzettelijk virussen versturen. Computer hacken. Vervelende foto's en/of filmpjes op Internet plaatsen of via sociale media verspreiden.

Rollen bij pesten

Betrokken partijen bij pesten

Pesten vindt vooral plaats in de adolescentie, waarin de ontwikkeling van een eigen identiteit en positief zelfbeeld een belangrijke rol spelen. Leerlingen vergelijken zichzelf met anderen en 'vechten' voor meer onafhankelijkheid en zelfstandigheid. Daarnaast word je vaak onderdeel van een nieuwe klas (bij een nieuw leerjaar, bij clusters of bij een andere docent). Steeds weer word je onderdeel van een proces genaamd 'groepsvorming'. Wie is de leider, wie volgt, wie gaat zijn eigen gang, is aardig enz.

Als in de beginfase van de groepsvorming de strijd om de hiërarchie te lang duurt, bestaat de kans dat er verdeeldheid in de groep ontstaat. Deze situatie kan leiden tot een onveilig gevoel, waardoor pesten zich kan ontwikkelen. Er ontstaan bijvoorbeeld meer leiders met volgelingen die zich tegen elkaar afzetten. Om de macht te behouden, worden zondebokken uitgekozen en is pesten een feit. Wanneer pesten ontstaat, zie je de volgende rollen ontstaan: het slachtoffer, de pester, de meeloper, de buitenstaander en de helper.

Hieronder wordt kort uitleg gegeven over de verschillende rollen. Ook wordt beschreven hoe personeelsleden en ouders bij kunnen dragen aan een oplossing.

De leerling die wordt gepest

De ene leerling heeft meer kans gepest te worden dan de andere leerling. Dat kan verband houden met gedrag, uiterlijk, interesses, gevoelens en bijvoorbeeld sociale uitingsvormen die lijken af te wijken van de norm in de groep waarin de leerling zich bevindt. Vaak hebben leerlingen die gepest worden een beperkte weerbaarheid en zijn daarmee niet in staat actie te ondernemen tegen het pesten. Deze beperkte weerbaarheid kan worden veroorzaakt door een negatieve ervaring in het verleden. Leerlingen die gepest worden, stralen deze beperkte weerbaarheid vaak uit, waardoor de angst en onzekerheid toeneemt en de leerlingen uiteindelijk in een vicieuze cirkel komen waar zij zonder hulp niet uit kunnen stappen.

In sommige situaties is er geen duidelijke oorzaak aan te wijzen voor het pestgedrag.

Een kind dat wordt gepest, praat hier (thuis) niet altijd over. Dit kan komen doordat:

- De leerling zich schaamt.
- De leerling bang is voor gesprekken met de leerling die pest (en denkt dat het pesten daarmee juist toe zal nemen).
- De leerling niet gelooft in een oplossing.
- De leerling niet wil klikken.
- De leerling heeft geen klik met de docent/coach/mentor/pedagogisch medewerker/zorgcoördinator.

De leerling die pest

Een pester kan iemand zijn met goede sociale vaardigheden die juist door deze vaardigheden dominantie kan uitoefenen. Hij lijkt populair in de klas, maar dwingt dit vaak op een negatieve manier af. Dat sommige kinderen in staat zijn tot pesten komt mogelijk doordat ze hun morele gevoel opzij kunnen zetten. Kinderen leren in hun ontwikkeling de standaarden van moreel goed of moreel slecht, deze standaarden worden gebruikt om kinderen te leiden in hun gedrag. Het opzijzetten van morele gevoelens is voornamelijk het gevolg van egocentrisch redeneren van de pester, die daarmee zijn of haar actie rechtvaardigt.

Het belangrijkste wat een pester onderscheidt van andere kinderen is dat hij moeite heeft zich te verplaatsen in de gevoelens van een ander (beperkt empathisch vermogen). Ook pestende leerlingen hebben op langere termijn last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht en het delen in die macht. Een pester kan ook iemand zijn die vroeger zelf slachtoffer is geweest van pesten, gefrustreerd is door een ongelukkig thuissituatie of onmacht ervaart voor het halen van slechte (school)resultaten. Het verschil tussen jongens en meisjes in de wijze van pesten: Jongens pesten in driekwart van de gevallen op een directe manier en bij meisjes is dit juist andersom. Zij pesten in driekwart van de gevallen op een indirecte wijze.

De meeloper

Meelopers verschillen met daders doordat zij geen initiatief nemen in het pesten. Dit kan te maken hebben met de angst om zelf slachtoffer te worden of de angst om vriend(inn)en te verliezen. Het kan echter ook zo zijn dat meelopers dit 'stoere' gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de leerling die pest. Door de meelopers bewust te maken van hun rol, kunnen zij (onder begeleiding) hun rol veranderen naar die van helper.

De buitenstaander

De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet opkomen voor het slachtoffer of hulp inschakelen. Het is belangrijk deze leerlingen tot helpers te maken. Hierover is meer te lezen in hoofdstuk 4.

De helper

De helper is iemand die voor de gepeste leerling opkomt of hem troost. De helper bezit zowel pro- sociaal gedrag als het begrip voor de cognitieve en emotionele status van andere kinderen. De helpers en de buitenstaanders zijn de personen die je zou kunnen mobiliseren, waardoor zij een meerderheid in de groep vormen. Met elkaar kunnen zij een cultuuromslag maken.

De schoolleiding, het onderwijzend en onderwijsondersteunend personeel

Het personeel speelt een cruciale rol in het signaleren van pesten, de ondersteuning en begeleiding van de leerling die wordt gepest, maar ook de leerling die pest. Docenten hebben een voorbeeldfunctie. Daarnaast kunnen zij in groepsverband bijdragen door meelopers en buitenstaanders te bewegen richting de helpers. Op welke manier zij dit doen en welke afspraken wij hierover hebben gemaakt is te zien in hoofdstuk 4: Aanpak pestgedrag.

De betrokken ouders

Zoals in de inleiding staat vermeld, spelen de ouders een cruciale rol in het proces. Door hen te betrekken zorgen we er gezamenlijk voor dat er ook aandacht is voor pestgedrag buiten de school. Hoe wij de ouders betrekken in het tegengaan van pestgedrag is te zien in hoofdstuk 3: Aanpak pestgedrag.

Oorzaken van pesten

Een aantal mogelijke oorzaken voor pestgedrag zijn:

- Frustratie – agressie, zondebokfenomeen;
- Aanleren van gedrag;
- Groepsvorming en houding van de officiële leider van de groep;
- Het schoolsysteem;
- Pesten loont.

Fases bij pesten

Pesten ontstaat in veel groepen. Bestaat een school uit relatief veel verdedigers dan zal pesten waarschijnlijk snel de kop worden ingedrukt. Is de groep anders van samenstelling, dan zal er eerder pestgedrag plaats blijven vinden. Er zijn in het pesten drie fasen te onderscheiden:

Fase 1: Eén van de groepsgenoten reageert teruggetrokken op grensoverschrijdend gedrag.

- Er wordt op de persoon gespeeld. Steeds vaker krijgt één groepsgenoot agressie over zich heen.

- Een van de rollen verzwakt. Het slachtoffer vraagt zich vaak af wat hij verkeerd gedaan heeft en hoe hij het de pester naar zijn zin kan maken of hoe hij van hem af kan komen.
- Het slachtoffer komt in een isolement.
- Een van de rollen versterkt en de agressie neemt toe. De pester krijgt lol in het spel nu hij aan de winnende hand is/succeservaringen boekt.

Fase 2: Het slachtoffer geeft verzet op, zit in een isolement.

- Begint aan zichzelf te twijfelen.
- De omgeving ziet het slachtoffer en zijn onzekerheid.
- Pester verliest respect voor het slachtoffer en succeservaring neemt toe.
- De omgeving wordt betrokken, meelopers ontstaan.
- Ongelijkwaardigheid openbaart zich en het pesten wordt zichtbaar.
- De oorsprong is niet meer aan te wijzen. Soms de pester ook niet doordat er inmiddels meer mensen betrokken zijn.

Fase 3: Slachtoffer voelt zich minderwaardig, raakt mentaal, fysiek en psychisch ontmoedigd en uitgeput.

- Vaak worden ze door anderen gezien als lastig, onzeker of slecht functionerende kinderen/jongeren.

Het is denkbaar dat onopgeloste conflicten oorzaak zijn van pesten. Belangrijk is dan om de 1e fase tijdig te signaleren en direct in te grijpen en de groep te begeleiden. Complexiteit van het probleem en moeite om het te doorbreken wordt dan voorkomen. Deze fase staat los beschreven omdat een conflict niet hoeft te leiden tot pestgedrag.

Fase 0: Een conflict ontstaat

- Er is evenwicht tussen de verschillende rollen
- Wanneer het conflict niet wordt opgelost ontstaat de machtsstrijd.
- De aanleiding voor het conflict is vergeten, agressie blijft. De machtsstrijd ontwikkelt zich verder en drie fases hierboven ontstaan.
- Op school houden we hierin aan:
 - o A: Een eenmalige gebeurtenis is een incident;
 - o B: Een tweede keer dat er een incident plaatsvindt, kan dit nog toeval zijn;
 - o C: Een derde keer of vaker, wijst op een patroon.

Signalen/gedragingen van pesten

Er zijn verschillende signalen te herkennen bij leerlingen die gepest worden en leerlingen die pesten. In onderstaande tabel staan enkele voorbeelden aangegeven:

Leerling die gepest wordt	Leerling die pest
• Negatieve reacties krijgen op inbreng tijdens de les; • Negatieve uitlatingen over de leerling of over diens familie door andere leerlingen; • Medeleerlingen of ouders geven aan dat de leerling gepest wordt; • Alleen staan in de pauze; • Niet in een groepje mogen; • In pauzes veel contact zoeken met docenten/surveillanten;	• Negatieve reacties geven op inbreng tijdens de les; • Negatieve uitlatingen doen over een leerling of diens familie; • Gebrekkige zelfbeheersing; • Overheersend zijn; • Erg impulsief zijn; • De baas spelen over anderen; • Er snel op los slaan; • Geen oog hebben voor anderen;

• Omgaan met jongere of oudere leerlingen; • Veel ziekteverzuim met klachten over hoofdpijn, buikpijn, vermoeidheid, enz.; • Doen alsof er sprake is van een blessure; • Bepaalde kleren niet meer aan willen naar school; • Snel prikkelbaar of boos zijn; • Nachtmerries hebben; • Bedplassen; • Zelfbeschadiging of gedachten aan zelfdoding.	• Niet coöperatief zijn; • Niet/moeilijk naar anderen luisteren.
---	---

De preventieve aanpak

Het Amsfortcollege heeft een anti-pestcoördinator, twee interne en een externe vertrouwenspersonen aangesteld. Daarnaast spelen de mentor, de coach, de mentorcoaches, de ondersteuningscoördinator en leerlingbegeleider en alle docenten een rol in de preventie van pesten.

De anti- pestcoördinator:

- Is een deskundig aanspreekpunt voor personeel en schoolleiding;
- Coördineert het anti-pestbeleid van de school en stemt af met de mentorcoördinatoren, procesbegeleiders, zorgcoördinator en schoolleiding.
- Ziet erop toe dat het protocol gevolgd wordt en zorgt ervoor dat medewerkers op de hoogte blijven;
- Onderhoudt en actualiseert het pestprotocol;
- Overlegt met de zorgcoördinator, coach en mentor over betrokkenen in een pestsituatie;
- Organiseert activiteiten;
- Geeft in samenspraak met de vertrouwenspersonen gevraagd en ongevraagd advies aan het bevoegd gezag;
 - o Minimaal twee keer per jaar gepland overleg met de vertrouwenspersonen in november en maart.
- Ziet toe op goede registratie.

Middels de activiteiten van de anti-pestcoördinator zorgen wij ervoor dat alle betrokkenen, waaronder ook het personeel, up-to-date blijven en waar nodig bijgeschoold worden. Daarnaast streeft de anti-pestcoördinator naar een cultuur waar pesten geen onderdeel van uitmaakt.

De interne vertrouwenspersonen:

- Fungeert als aanspreekpunt voor ouders en leerlingen;
- Geven gevraagd en ongevraagd advies aan de schoolleiding op het gebied van pesten. Dit in samenspraak met de anti-pestcoördinator;
- Houden samen met de anti-pestcoördinator zicht op het aantal casussen dat er speelt.
 - o Minimaal twee keer per jaar gepland overleg met de anti-pestcoördinator in november en maart.

De externe vertrouwenspersoon:

- Heeft een adviserende rol aan de interne vertrouwenspersonen;
- Fungeert als aanspreekpunt voor personeel.

De mentor:

- Heeft een zeer prominente rol in het tot stand brengen van een veilig klassenklimaat vanaf de allereerste kennismaking;
- Monitort het veilige klassenklimaat gedurende het hele schooljaar en doet interventies wanneer nodig;
- Besteedt tijdens de mentoruren aandacht aan leeftijds-adequate ontwikkeling van sociale vaardigheden, waarbij omgangsregels, normen en waarden een belangrijke rol spelen;
- Werkt in klas 1 en 3 in groepsverband aan verschillende thema's middels de methode "Levensvaardigheden";
- Houdt de anti-pestcoördinator op de hoogte van lopende casussen en interventies en vraagt indien gewenst advies aan de anti-pestcoördinator.

De coach

- Monitort de ervaren veiligheid in de groep van diens coachleerlingen;
- Kan een rol spelen in interventies;
- Kan een adviserende en informerende rol hebben richting de mentor en anti-pestcoördinator.

De mentorcoach:

- Haalt informatie op uit diens kernteam en deelt dit met de anti-pestcoördinator;
- Deelt informatie van de anti-pestcoördinator met zijn/haar kernteam;
- Houdt samen met de anti-pestcoördinator toezicht op de klasoverstijgende sociale veiligheid in zijn/haar.

De ondersteuningscoördinator:

- Is samen met de anti-pestcoördinator verantwoordelijk voor het anti-pestprotocol;
- Overlegt gevraagd en ongevraagd met de mentorcoaches en met de anti-pestcoördinator over zorgmogelijkheden voor leerlingen die betrokken zijn bij pestincidenten en leerlingen uit de risicogroepen.

De preventiemedewerker:

- Monitort de sociale veiligheid onder het personeel;
- Plant en organiseert, eventueel in samenwerking met de kernteams, groepsvormende activiteiten voor het personeel;
- Doet waar nodig interventies voor de sociale veiligheid onder personeel.

Elke docent en pedagogisch medewerker:

- Houdt toezicht op het sociaal klimaat en op incidenten in zijn les en in de school;
- Werkt aan een positief groepsproces en veilig klimaat in de eigen les;
- Geeft signalen vanuit leerlingen of vanuit eigen observaties door aan de anti-pestcoördinator en handelt zelfstandig bij incidenten. Kan hierbij advies inwinnen van de anti-pestcoördinator;

Elke medewerker:

- Houdt toezicht op het sociaal klimaat en meldt opvallende zaken bij de anti-pestcoördinator (in geval van leerlingen) of de preventiemedewerker (in geval van personeel).

Preventieve activiteiten op school zijn:

Voor alle leerlingen:

- Deelname aan de “week tegen pesten”;
- Extra aandacht voor positieve groepsvorming in de gouden, zilveren en bronzen weken;
- Vóór de herfstvakantie en vóór de voorjaarsvakantie wordt in elke klas een sociogram afgenomen;
- Er wordt een vaste klassenopstelling gebruikt die regelmatig wisselt;
- Alle medewerkers letten op signalen die kunnen wijzen op een pestsituatie en geven die door aan de coach(es) van de betreffende leerling(en). Deze acteert hierop op passende wijze, eventueel in samenspraak met de mentorcoach en/of anti-pestcoördinator;
- In klas 1 en 3: lessen uit de methode Levensvaardigheden waarin o.a. empathie en verschillen, stress, groepsdruk, grenzen en nee zeggen en pesten aan bod komen;
- Tijdens de gymlessen is er veel aandacht voor positieve groepsvorming. De gymdocent communiceert met de mentor over wat hierin opvalt. Andersom kan de gymdocent in de praktijklessen interventies inzetten als er tijdens andere lessen signalen zijn van een verstoorde groepsvorming (bijvoorbeeld leerlingen die buitengesloten worden). Hechtere samenwerking tussen de gymdocent en mentor is altijd mogelijk;
- Tijdens het voortgangsgesprek met ouders wordt standaard besproken hoe de sfeer in de klas en in de school ervaren wordt.
- Mediawijsheid:
 - o Aandacht voor het onderwerp in de mentorlessen;
 - o Maatschappijleer: rol van media, beeldvorming door media, framing, nepnieuws, kritisch omgaan met eigen gegevens, kritisch omgaan met informatie die je op internet en social media tegenkomt;
 - o Nederlands: In verschillende modules wordt aandacht besteed aan ongewenst delen van beelden, de gevolgen daarvan en hoe daarmee om te gaan als leerling en omgaan met feiten en meningen
- In de lessen Nederlands wordt in boeken en klasgesprekken aandacht besteed aan bijvoorbeeld LHBTIQ+ en homofobie;
- Project Religie in klas 3;
- In invallessen waarvoor geen vakgebonden invulling is, worden groepsvormende activiteiten gedaan;
- Aan het begin van elk schooljaar wordt door de kernteams in beeld gebracht welke leerlingen extra risico lopen om betrokken te raken bij pestgedrag. Deze leerlingen worden gedurende het schooljaar extra gemonitord door de mentor en coach. De mentorcoach bepaalt samen met de coach of er daarnaast interventies nodig zijn.
- In lessen en toetsen wordt diversiteit genormaliseerd.

Voor enkele leerlingen of klassen zijn o.a. de volgende interventies in te zetten:

- Begeleiding door de leerlingbegeleider voor meer weerbaarheid, agressieregulatie, emotieregulatie, prikkelverwerking of sociale vaardigheden;
- Ruimte om op een rustige plek de pauze door te brengen ter voorkoming van overprikkeling;
- Voorlichting (individueel of in klassenverband) door de wijkagent;
- Zij-instromers worden extra begeleid om goed “in te burgeren” op school;
- Zij-instromers die vanwege gedrag en/of een pestverleden van hun eerdere school gegaan zijn, krijgen meteen een OPP;
- Modules uit de methode “Levensvaardigheden” kunnen waar nodig in andere klassen of kleinere groepjes leerlingen gericht extra worden ingezet;
- Inzet van een No-Blame procedure.

Ander preventief beleid is dat er gedurende de schooldag (dus ook in de pauzes en leswisselingen) geen gebruik gemaakt mag worden van mobiele telefoons en dat de iPads alléén tijdens de les gebruikt mogen worden en dan alleen voor leerdoeleinden.

Curatieve aanpak pestgedrag

Hieronder staat stapsgewijs beschreven welke acties verschillende personen uitvoeren bij verschillende fase's van een pestcasus, bij het zien van pestgedrag en bij het ontvangen van een melding over pestgedrag of grensoverschrijdend gedrag.

Ook bij stappen waarbij de mentorcoach en de anti-pestcoördinator niet genoemd worden, kunnen deze geraadpleegd worden.

De aanpak van pestgedrag zal altijd maatwerk zijn. Interventies uit latere fases kunnen altijd eerder toegepast worden en ook kunnen interventies ingezet worden die niet in dit document staan, als de school denkt dat die helpend zijn in de specifieke situatie.

Bij het zien van pestgedrag of het ontvangen van een melding over pestgedrag:

- In het geval dat een medewerker grensoverschrijdend gedrag (waaronder pestgedrag) ziet gebeuren, grijpt deze direct in;
- Bij het zien van pestgedrag of het ontvangen van een melding, stelt de medewerker de mentor(en), coach(es) en antipestcoördinator op de hoogte en zet het incident in Magister als item "Amsfort - Sociale veiligheid".
 - o In het geval van een eerste melding:
 - De Anti-pestcoördinator maakt een nieuwe casus aan;
 - De coach onderzoekt (evt. samen met de mentor) de melding en bepaalt in welke fase (0ABC, 1, 2, 3 of 4) de casus is, communiceert dit met de anti-pestcoördinator en zorgt dat volgens de bijbehorende stappen gehandeld wordt.
 - o In het geval van een bestaande casus, wordt door de betrokkenen bekeken wat dit betekent voor de vervolgstappen.
- De leerling wordt besproken in het kernteam (PM2).
- Na een melding of signalering van een pestgeval geldt: de coach(es) is/zijn casemanager. Mentor(en), kernteam en anti-pestcoördinator worden betrokken.

Fase 0:

A eerste incident (een incident):

- De leerling die grensoverschrijdend gedrag laat zien wordt hierop aangesproken en doet een herstelactie richting de ontvanger van het grensoverschrijdend gedrag.
- Afhankelijk van de ernst van het gedrag wordt er een strafmaatregel opgelegd.
- Coach houdt toezicht dat het incident en de afhandeling in Magister komen te staan.
- Gebeurtenis wordt besproken in kernteam en pedagogisch medewerker kan betrokken worden.
- Monitoring: na 2 dagen, 2 weken en 2 maanden wordt navraag gedaan hoe het nu gaat. Dit is het minimum. Als de situatie ernaar vraagt, zal dit vaker zijn.

B tweede incident (toeval?):

- De leerling die grensoverschrijdend gedrag laat zien wordt hierop aangesproken en doet een herstelactie richting de ontvanger van het grensoverschrijdend gedrag.
- Coach houdt toezicht dat het incident en de afhandeling in Magister komen te staan.
- Er wordt uitgevraagd wat de reden is van het herhaalde gedrag. Achterhalen of het inderdaad toeval is of dat er een achterliggende reden is.
 - o Afhankelijk van de reden worden in overleg met de anti-pestcoördinator en/of de mentorcoach interventies ingezet.
- Ouders worden op de hoogte gesteld van het herhaalde gedrag en eventuele zorgen en/of interventies worden besproken of medegedeeld.
- Er kan een OPP opgesteld worden.

- Er kan een advies voor hulpverlening uitgebracht worden aan de leerling en diens ouders.
- Afhankelijk van de ernst van het gedrag wordt er een strafmaatregel opgelegd.
- Mentor en coach houden registratie in Magister in de gaten.
- Gebeurtenis wordt besproken in kernteam en pedagogisch medewerker wordt betrokken.
- Monitoring: na 2 dagen, 2 weken en 2 maanden wordt navraag gedaan hoe het nu gaat. Dit is het minimum. Als de situatie ernaar vraagt, zal dit vaker zijn.

C derde incident (een patroon):

- De leerling die grensoverschrijdend gedrag laat zien wordt hierop aangesproken en doet een herstelactie richting de ontvanger van het grensoverschrijdend gedrag.
- Coach houdt toezicht dat het incident en de afhandeling in Magister komen te staan.
- Afhankelijk van de ernst van het gedrag wordt er een strafmaatregel opgelegd.
- Er vindt een gesprek zonder schuldvraag plaats tussen de leerling die grensoverschrijdend gedrag laat zien en de ontvanger van het grensoverschrijdend gedrag, als de andere leerling telkens dezelfde leerling is.
 - o Onderdeel van het gesprek zonder schuldvraag is het samen vinden van oplossingen en hier afspraken over maken!
- Ouders worden op de hoogte gesteld van het herhaalde gedrag en eventuele zorgen en/of interventies worden besproken of medegedeeld in een mondeling gesprek.
- Er vindt een gesprek plaats met de brugfunctionaris op school.
- Er wordt een OPP opgesteld.
- Er kan een advies voor hulpverlening uitgebracht worden aan de leerling en diens ouders.
- De mentor onderzoekt de rollen in de klas: is er sprake van een ruzie tussen twee leerlingen? Is er sprake van een pestsituatie waarin alle rollen actief zijn?
 - o In het tweede geval is eigenlijk sprake van fase 1 en wordt er naast de individuele interventies een klassikale interventie ingezet. Enkele klassikale interventies worden genoemd in de volgende paragraaf.
- Monitoring: na 2 dagen, 2 weken en 2 maanden wordt navraag gedaan hoe het nu gaat. Dit is het minimum. Als de situatie ernaar vraagt, zal dit vaker zijn.

Mogelijke interventies in een groep bij pesten:

- LO docenten zetten bepaalde spellen en werkvormen in ter bevordering van de groepsvorming en/of onderlinge omgang;
- Spellens ter bevordering van meer diepgaande kennismaking en vertrouwen;
- Positief gedrag van klas als geheel bevorderen;
- Versterken van de zwijgende meerderheid;
- Inzicht geven in de psychologie;
- Spellens en werkvormen om inzicht te krijgen en te geven in de rollen in de klas;
- Sociogram afnemen;
- Klassenobservatie;

Nazorg

De coach(es) doet/doen na 2 dagen, 2 weken en 2 maanden navraag bij alle betrokken partijen over hoe het nu gaat. Zowel onderling als met de leerlingen zelf. Als de situatie daarnaar vraagt zal dit eerder gebeuren en als de situatie daarnaar vraagt zal ook achteraf goed contact gehouden worden met ouders.

Als het na 2 maanden goed gaat, wordt de casus gesloten. De betrokken leerlingen vallen nu, omdat ze betrokken geweest zijn bij een pestsituatie, wel onder de risicogroep en worden

zodoende nauwlettender gemonitord op het ontstaan van een eventuele nieuwe pestsituatie. Een gesloten casus kan altijd heropend worden als blijkt dat er toch weer iets aan de hand is.

Aan leerlingen en ouders kan eventueel hulp geadviseerd worden. Denk daarbij aan een weerbaarheidstraining, sociale vaardigheidstraining, agressieregulatietraining, psychologische hulp, etc. etc.